

A törvény csarnokában üsött szellemi vi-
táknak ismaink egy oldalú működésben
chablonszerű mozgásaiban a testet meg-
fosztják elasticus energiájától. Az iskola
padjába kénytetett helyzet és ama csekély
mozgékonyosság, melyet a szellemi foglalatos-
kodás enged nincs tér, hiányzik az alkalom,
hogy a testi harmoniák a szemnek tetszetős,
aestetikai harmoniában kifejlődjenek. Az is-
kola legyen az alsóbb vagy magasabb rangú,
akár a leghatalmasabb az élet maga, nálunk
nem leli meg azon piacát a testi műkö-
désnek, melyben egy ivadék erőiben el-
nem törpül, testében el nem csenevészedik.

Pedig mi magyarok valánk a nép, mely
testi kellemével a lovagkor, a tornajátékok
edző korában a legdelibb alakjait nyújtók
a torna vagy a harczternek. Ha a fényes
előidőnk történetét átolvassuk gyönyört
keltő alakok mérülnek fel lelki szemeink
előtt. Alakok, melyek az erő, ügyesség,
testi arány mintaképei. A kor azonban
változott, benne az emberek, benne az
eszközök.

A mikor 1865. a hirneves Matolay Elek
ügyvéd a budapesti torna-szövetkezet alapját
megvetette, a vidék sok helyén támadtak
hason szellemű egyesületek. Ő maga is in-
spirációjában egy ős nemes vagyont és egy
megedzett testet áldozott fel ez ügynek.
Magasan lebegett előtte a cél a nemzetnek
oly generációt nevelni, mely a jövőndő élet
és vérharcokra testben megacézolva legyen
kiképzve. Minden mutatóváziszerű torna-
zást mellőzve a test fejlődésére előnyös
nemes tornaügyet meglendítette és kifej-
lesztette.

Azóta két évtíz zajlott le és hazánk szá-
mos vidéki városában alakultak a tornát
ápoló szövetkezetek. Budapest, Kolozsvár,
Kassa, Pozsony, Eperjes, Nagy-Bánya, Sza-
badka, Szeged, Miskolc, Szolnok, Bonyhád,
Székely-Udvarhely, Brassó, Zsolna, Jász-
berény és mások üzik a tornát, állandó tor-
nacarnokkal és tornaünnepélyekkel rendel-
keznek. Nemes és polgár, öreg és ifju ott
sűrűg a cseren vagy homokon, hogy a test
ápolásában megővja a szellem erejét, üde-
ségét és élénkségét.

Szükségét érzi a kor, hogy a tuilevilizá-
lódás, a szellemi megterhelést a test fej-
lesztésével egyensúlyozza. Belátja, hogy e
nervezés kort a test kiképzése ütheti ismét
helyre.

Nem utalok ezzel a torna általános ápo-
lására az egész continensen. Németország,
Svájcz, Olaszhon, Francia-, Angol- és Svéd-
országban ez ügy már elérte azt a magas-
latot, a melylyel birt a görögöknél két év-
ezred előtt, vagy a közép korban a lovag-
világ e derült idejében.

A tornatérien nyert cserkoszoru ép oly

ez ideális életpályát, hogy elzárkózva a zajos
világ tekintete előtt, minden más gondtól
menten, élete nemes célját megvalósíthassa,
tanítványainak forró szeretet, örök tiszteletet
és fiui ragaszkodását magának kiérdemelje.
— Tanítványainak szeretete kíséri el őt
sírjára, de még azon túl is.

Sohasem fogom elfelejteni, midőn sokszor
egész órák alatt tantárgyunk keretén kívül
álló fontos társadalmi kérdésekre a legna-
gyobb szívvelésséggel adott felvilágosítást,
ilyenkor a kérdésben forgó tárgy felett min-
denki egyéni véleményét nyilváníthatta, mert
ő úgy tekintette tanítványait, mint szívesen
látott vendégeit. Mintha most is magam előtt
látánám a derék tanárt, midőn bennünket
gyengéd mosolylyal üdvözölve osztályunkba
nyit. Oh sok — sok szépet mondhatnék
felőle, de úgy hiszem, eleget mondok azzal,
hogy tanulóársaim között egy sem találkozik,
kit a nemeskeblű tanár elhunytá könyvezésre
nem indítana.

És most bucsut veszek a sirhantól, hol
egy ritka jellem alussza az igazak zavar-
talan álmát. — A márvány, mely porainak
nyugvóhelyét jelzi, létördelt kis darabja a
kegyelet nagy márványának, melyre örökké
fényes betűkkel fel vagyon írva, hogy ő a
jóknak legjobbjai közé tartozott. — És így
hadd élvezze ünnepelt szelleme, hogy tanít-
ványai lelkeiben tovább él, és nevének em-
lékezete virágozik és virágozni fog mint a
tavasz fris gyermeke.

Most, miután már régen az anyaföld ta-
karó rogeit koporsójára hánytuk, nagyszerű
jellemeinek emlékezetét még egyszer meg-
újítván, vég „Isten hozzád“ ot mondunk az
örökké távozottnak. — Nyugodjék békében!
Nagy-Becskekerek, 1889 szept. hóban.

Tanulóársaim nevében:
Funk Sámuel, stud. phil.

jelentőségüvé lett mint egykor az olympiai
versenyeken. A bankár elhagyja tőzsdejét,
a burokrata actáit, a tudós könyvpölcéjét,
az író pennáját, a nemes kényelmét, a profes-
sor iskoláját és felkeresi a tornahelyet.
ruhát ölt és mászik, ugrik, hintáz, kelez,
fűzéz, viv, versenyez, uszik. Köz helylyé
lész a torna hol szellemi szikrák között
művelik az ügyességet, hol szellemi közös-
ség árad el a test munkája közepett.

Csak Drezda, Lipcse, München, Basel
tornapiaczeit idézem, hol a görög mellett
a modern tornázás ezerféle variációt gyako-
rolják. Alig van év, dehogyan, alig van hó,
melyben ne olvassók egy-egy ünnepély
megejtését, hol mellőzve minden akrobatai
cirkus mutatóvázis csupancsak a test ter-
mészetes és rendszeres mozgásain alapuló
fejlesztő tornázás ne üzetnek.

Ily értelemben készült e rövid czikk esu-
pán rámutató az életnevelő eszközre
a mely ehelyütt hiányzik, de óhajszzerű,
hogy meglegyen. Az ügy általános, mert
minden polgárt érdekel, ki lelken hordja
saját testi épsége fenntartását és a lappangó
ügyességének érvényesítését, kifejlesztését.
Az ügy közérdekű, mivel a generáció szel-
lemi tulfejlődésének és testi esatnyulásának
gátat emel. Az ügy szűkkörü, mivel szívünk
és érdeklünkben rejlik, hogy minmagunk
mint gyermekeink az államnak egészséges
és edzett fiaii legyünk. Hajdanta városokra
vetett derült, ha dicséretül elmondogatták
róla, hogy falai közt élnek a legedzettebb
honfiak. Egykor versengtek abban egyes
városok, hogy az ügyesség babérját melyikök
vallja magáénak.

Az eszme, a szándék el most is közöttünk
a megvalósulás azonban vár magára. A
példa is fenáll és él úgy a külföldön, mint
a hazában, csak hogy nem mindenütt és nem
itt nálunk.

Épen Beeskereken a hol a természet és
mesterség nyújtotta eszközök önmaguktól
kinálkoznak. Van egészséges levegő, van
közben ajálkozó víz, van erdőség, van sik
föld és megvan a minden akadályt feldöntő
akarat.

Az igaz a költség a bökkenő! De itt az
áldozat oly kevés, hogy azt a jó szándék
önként teremti meg. Csupán a kezdet erdején
utnak és a kimutatott siker után a kedv
is megjő: a létesített dolgot fejlődésében el
nem hanyagolni. A kezdethez mondom oly
keves szükséges és e kevés is maga az
eltökélt szándék. Egy kivonulás a sik mezőre,
egy közös kirándulás az erdőbe, könnyű
tricot és tornaczipővel látva el és megkez-
dődhetik minden tornázás, alapja a sik, a
szabad tornázás, laptázás, ugrás, futás s
egy pár aethetikai tagmozdulat, mely e
mellett az egészséget is istápolja.

A többi magától jő. Ha az ügy a város
határin belül általános lesz, egy két év
mulva felállhat egy tornacarnok is. Ez volt
e században a genesise minden tornázásnak.
Ez egyszerű bazison emelkedett fel lendü-
lettel a svájczji, a német és sok magyar
tornahely. A század elején egyes német
faluk, városok köz helyein, ligeteiben így
készült utnak a mai nagyszabású tornázás,
mert nem a tornacarnok létesíti a torna-
zást, hanem ennek eredménye az épület.

E pár szó talán visszhangra talált itt-ott
és a torna-szövetkezet meglehetősen csupán
azon ideális czéltől, hogy üde testet nevel-
jen az üde lélek. A praktikus megvalósulás
már a jó akaraté.

Dr. Morvay Győző,

Néhány igaz szó iparunkról.

A párisi kiállítás szintén igazolja, hogy a
világ ipara legutóbbi éveinkben ismét óriási
haladást tett. Az emberi elme szolgájává
bilincselte a természet leghatalmasabb, leg-
féltelenebb, legtróntóbb elemeit s azok segé-
lyével értékesíteni bírja még a leghaszon-
talanabbnak tekintett anyagokat is, melyek
dúsgazdagokká bővülök azon nemzeteket,
melyek ezen eszközöket céljaik elérésére
használni tudják.

Nehéz az átalakulás; de e nélkül el kell
a magyarnak vesznie, — még pedig nagy
ellenségeink gúnycaczaja között. Dicstelenül,
nem erőszakos halállal, hanem sorvadás
okozta végelyengülésben. Ugyanazon dob,
mely csatákban hős tetekre lelkesíté a
haldokló vitézt, adja a jelt földbirtokos cu-
riájának elhagyására, melyet idegenek fog-
lalnak el nem aczél, de papir fegyve-
rekkel.

Ujabbon ugyan divattá lett az iparról be-
szélni és írni. Az iparra buzdítani a sze-
gény embereket. De azért mégis csak némi

tartózkodással, némi leereszkedéssel visel-
kedik az iparossal a született uraság: minék
következményeként látjuk, hogy az iparos
ügyvédé, bíróné, földbirtokossá stb. neveli
fiát, ha csak módja, vagy ha némi tehetsé-
get fedez fel benne, mivel nem kívánja neki
azon társadalmi sinylődést, melyben ő maga
átküzdü életét. Így ezen osztály nem fejlőd-
hetik, hanem marad a régiiben. Mit is lehet
várni oly szegény emberektől, kiknek leg-
vagyonosabbjai, más pályákra térnek.

Honnét jöjjön az eszme, a találmány, a
tudás és a pénz a szükséges kísérletezésekre,
melyek nélkül ipari haladás, felvirágzás, le-
hetetlen. Vagy talán pótolja ezt a kormány?
Ha itt-ott akad egy élesebb elme az iparos
körökön belül, vagy azokon kívül, és van
valami gondolatja — nem-e kénytelen honi
pártolás hiányában külföldön keresni tá-
maszt? Ott érvényesül, még pedig gyakorta
nem ritkán édes hazája megrövidülésére,
kárára és kizsákmányolására; mert itthon
az iparos köröknek nincs pénzök vállalko-
zásra, a kormány pedig még hivatalnokai-
nak idejét is inkább más mindentélre, mint
a fölőlegesekek tartott remek találmányok
beható tanulmányozására használja.

Igy folyik ez nálunk régóta és marad
minden a réginél, talán addig, a míg majd
késő lesz a mulasztások fölött álmétködni.
Nem a párisi szegyenletes kiállításunkat
veszem irányadóul; mert hiszen ott hivata-
losan nem vagyunk képviselve ánde tekin-
tem össziparunk fejlődésének fokát s meg-
állapítom elmaradottságunkat. Hisz azon
kevés, a mink van, még az sem igazán
magyar; mert azt szinte kizárólag idegenek
nyújtják, művelik Magyarországon; míg a
magyar faj gyermekei majdnem tündetőleg
nézik le az ipari foglalkozást, mintha azt
méltsóságuk alattinak tartanák. Amde e bo-
torság mindenkit, a ki az ipart műveli, ér-
zelmeiben nagyon sért; az lenézés, kiseb-
bítés.

Elég, ha előveszszük a budapesti gyáro-
sok névsorát; ott látjuk az iparosok mily
csekély töredéke bir magyar névvel: ha
köztök itt-ott találkozik ilyen, az legtöbb
esetben vagy legújabbon magyarosított név,
vagy pedig a legszegényebb eszmadia, eset-
leg kovács-műhelyt nevezü magáénak. A
vagyonosabb iparosok többnyire idegenek,
a kik csak ideig-óráig nevezik ez országot
második honuknak, de bizonyára nem osz-
toznak annak örömeiben és bánatában. Mi-
helyt pár forintot szerzett e téren, zsem-
belve az aristocrata magyar szellem ellen,
viszi magával munkájának eredményét régi
hazájába.

De hány van ezek között nem végzett
akademikus, de csak olyan is, ki az ötödik
középkorát elvégezte? Mit várhatunk, mit
remélhetünk ezen osztálytól? Nem látják
meg át irányadó körök, hogy itt a 12 dik
óra, melyben segitem kell e veszélyes bajon?
Nem gondoskodnak eszközökről, melyek
által az ott fejlődő szellemi és anyagi erők
ott tartassanak és a többi osztályokból
újabbak oda edesgettesenek?

Nem küldenék nagyobb számú tehetséges
fiatlokat külföldre kiképzetés végett, hogy
onnét ne csak tudományt, de főleg új szel-
lemet és iparos önézetet hozzanak maguk-
kal, mellyel sikeresen küzdhesenek a fent
ecsetelt előítéletek ellen; mert az itteni
légkörben nevedekett egyének között, csak
ritkán találkozik valaki, ki ezen lenézett,
hátaltn feladatira vállalkozzék; ki pénzt és
magasabb értelmi fejlettséget hozzon e térre,
hogy ott vagyónal és nevével emelje az
ipar tekintélyét, mely a művelt külföldön
erre nem szorul — de mely nálunk —
említett okoknál fogva még mindig nélkü-
lözi azon állást a társadalomban, mely nél-
kül onnét inkább szöknek a kik tehetik,
hogyszem oda vonzódnának az előkelő osz-
tályok.

Látunk ugyan újabbon egyes kivételeket,
de ezek olyan ritkák, mint a fehér hollók,
úgy Andrassy Manó gróf foglalkozik ipar-
vállalataival, de amint hallatszík, az elért
sikerrel meglegedve, máris elakarja adni
vasbányáit és kohót egy idegen társaság-
nak, sőt állítólag már meg is van a szer-
ződés.

Helyesebben cselekszik Tarnóczy Gusztáv,
ki gazdasági gyárat előbb gépgyárrá és leg-
újabban tüzi feckendő gyárrá fejlesztette
és rövid idő alatt már is annyira vitte, hogy
amint egy folyó hóban tartott kísérletnél
személyesen meggyőződtem, feckendői nem-
csak elérték az eddigi gyárakban készülték
minőségét, hanem azokat felül is multák, így
azok, melyeknek kísérlete mellett jelen vol-

tam, amint a gyárból kikerültek, 100 mm.
cilindérbőség mellett 33 méter távolságra
lövették a vizet 12 mm. sugáresővel.

Igaz, minden új gyárnak könnyű a régi-
ket felülmulnia, mert az ujaknak a megle-
vők mintául szolgálnak. Ennek nem kell
egyebet tennie, mint hogy a létező legjobb
rendszereket összehasonlítsa és maga azt
készítse, ami ezek között legjobbnak bizo-
nyult, illetőleg a különféle rendszereknek
legjobb részeit összeegyeztetve egy jó egész-
szé alakítsa és az újabb észleletekkel töké-
lyesbitse, illetőleg az újabb találmányokat
ezeknél érvényre juttassa, ami a régiéknél
a megszokott, megrögzött conservatív szelle-
men kívül még azon nehezségbe is ütközik,
hogy ezek az aránytalanul sok pénzbe ke-
rülő mintáknak megsemmisítésére és ujak-
nak beszerzésére nem olyan könnyen hatá-
rozózzák el magukat: és így bár nekik meg-
van régi hírnevüknek előnye, de minőség
tekintetében soha sem versenyezhetnek az
új vállalatoknak tökélyesbített rendszere-
ivel. E nélkül soha sem keletkezhetnek új
gyár és a régiéket a versenytől félelem
hiányában megőrkítéknek régi, kényelmes
rendszereiket és lehetetlenné tennék min-
den haladást, enélkül még ma is fűzfa fec-
kendőkkel oltanánk a tüzet, ugymint azt
őseink tévék.

Amint alkalmam volt arról meggyőződni,
Tarnóczy nem kimél semmi áldozatot —
meghozatta a leghiresebb világhírű fecskén-
dőgyáraknak legújabb gépeit, hogy ezeknek
alapján construálhassa rendszerét. E czéltől
személyesen tanulmányozta a párisi világ,
a vindsori országos és a berlini mentő s tüz-
oltói kiállításokat és az ott legjobbnak
ítelt találmányokat nálunk meghonosította;
saját maga részéről pedig két javítás sza-
badalmazásért folyamodott; ezek között
van a valóságos hiányt pótló új dugaty-
tyúja, mely az eddigi összes ösmert rend-
szereket messze túl fölfülmulja, különösen
faluk számára, hol a feckendőkkeli bánás-
mód sok fáradást valót hagy — nagy hiányt
pótol; mert ha évekig is gondatlanul áll
ezen dugatytyú, mindig légmentesen fog
működni; de esakis ily utánjárással, ily
költség nem kimélésel és szakgépészmer-
nök segítségével lehetett ezen eredményeket
elérni. Eddig ezen életbevágó szakmával leg-
inkább csak harangöntők foglalkoztak, hogy
ezek nem bírták a külföldi versenyt le-
győzni az természetes. Ennek tulajdonítható,
hogy ha Magyarországon valaki biztosan
jó feckendőt kívánt vásárolni, hát Bécsbe,
Brünnebe, vagy Prágába folyamodott. ha a
Noel szivattyú költségeit sajálna. E részben
a statisztika igen szomorú adatokat tüntet
fel, a hazánkban működő feckendők felé-
lő több külföldi, többnyire rosz cseh és morva
gyártmány.

Most azonban már segítve van e bajon és
bármint mondjanak is a megnyert ügyve-
zett szakértők — még ha a tüztöltő mezbe
rejtőztek is — hogy ma már nem kell kül-
földre vándorolunk jó feckendők végett,
sőt bizton remélhetjük, hogy a külföld is
ott fog vásárolni, ha a legtekélyesebb fec-
kendőt kívánja birni. Ebben a káros ür a
lehető minimumra leszoríva, a szelep-
ház pedig oly egyszerű, hogy azt a leg-
egyszerűbb falusi ember is két perc alatt
felbontja és ismét beteleli, ha szennyes
viznek használata által esetleg valami baja
történt volna.

Bámulatos annak szerkezeti egyszerűsége.
A gyár két tüztöltő-parancsnok szakvezetése
alatt áll, melyből a feckendő csak a leg-
szigorubb kísérletezés után adatik ki a ve-
vőknek.

Ára pedig a normális általános magyar
csavarrai ellátva körülbelül 200 trttal ol-
csóbb, mint az eddigi árak voltak. Lehet-
len tehát, hogy a többi gyárak is fontart-
hassák eddigi jogosulatlanul magas áraikat,
melyekből aztán, a magyar szójárás szerint
— jutott is maradt is.

Már ez egymagában mutatja, hogy mily
jótékonyan hat a verseny, különösen ha azt
a műveltség bizonyos fokán álló egyén ér-
vényesíti. A 10 évi részletfizetési hitelke-
vezmény pedig, melyben ezen közkedelt-
ségi czég évek óta részesíti vevőit, köny-
nyűvé teszi a beszerzést; mert már a fec-
kendő ára bőven kikerül azon kedvezményből,
melyben a biztosító társulatok részesítik
azon községek, melyek feckendőkkel el-
vannak látva.

Már ez az egy példa is eléggé igazolja,
hogy mivé fejlődhetnek a magyar ipar, ha
más téren is akadnának, kik hasonló mi-
veltség mellett, azzal nem restelnének fog-
lalkozni.

Nem, tisztelt olvasóim, így nem fogunk nagy ipart fejleszteni; így az iparral csak azok fognak foglalkozni, kik másként nem tudnak megélni. Ipar nélkül pedig magyar vagyonság nem lesz; a mai haladásnak alapja pedig a vagyonság — e nélkül elmarad a jó igazságszolgáltatás, a jó igazgatás, a jó közköztartás stb. stb., mert az mind csak sok pénzen szerezhető meg.

Ezért vagy iparos-néppé kell lennünk, vagy össze fognak felettünk csapni a polgárosodás hullámai. Itt más választás nincs. El tehát az előítéletekkel — becsüljük mi is iparosunkat úgy, amint ezt a művelt nyugatiak teszik és fejlődni fog az ipar, mint haladásunknak egyedüli hathatós eszköze. Gr. Pálffy Jenő.

HIRHARANG.

*** Személyi hírek.** Hertelendy József főispán ur Ó méltósága f. hó 7-én fürdőből hazatért székelyére. A karlsbadi és herculesfürdői kura rendkívül használt szeretett főispánunk egészségének, a ki viruló színben tért haza. — Rónay Jenő királyi tanácsos alispán folyó hó 14-én szabadságra távozott.

*** Hymen.** Csávosi és bodpai Csávósy Melanie kisasszonyt, Csávósy Béla országgyűlési képviselő, nagybirtokos bájos leányát f. hó 12-én vezette oltárhoz Hekler Károly királyi mérnök, a csávosi római katolikus kegyuri imaházban. — Fogadja a fiatal pár e szívből fakadó frigy megkötése alkalmából őszinte kívánatainkat: — legyen páros életük az égtől állandó boldogsággal megáldva, igaz szeretet lengjen élük fogtyáig családi életükön.

*** Heti mulatság.** E héten Klein a kávé szórakoztatta a becskeréki publikumot egy szingertársasággal. Nagyszámú közönség volt jelen a kávé helyiségeiben, kik meglehetősen mulattak az énekesnők nem épen erkölcsi tárgyú kuplén, a különféle módokon. Ugy látszik, ma holnap valóságos műzaváros lesz Becskerek, mert oly gyakran fordulnak meg itt a különféle énekes és nem énekes társaságok, mint talán egy vidéki városban sem. Ugy látszik, hogy ennek nem lehet más oka, minthogy nálunk szeretnek mulatni és van pénzünk bőven. A mi az elsőt illeti, az bizonyos, a mi az utóbbit illeti, arra csak a bugyellárosok felelhetnek. Bár csak tele lenne mindig mindenhol mindenki. Én nem bánom. Azt hiszem, más is így van ezzel a kívánsággal.

*** Alakulando önk. tüzoltó-egyletek figyelmebe.** Alap- és szolgálati szabályzatokkal, az országos tüzoltói kongresszuson nyert tapasztalatok alapján, valamint az országos és több megyei szövetezettel való összeköttetésből kifolyólag, az önk. tüzoltó-egyletek szervezésének minden ágára nézve felvilágosítással avagy szakkönyvvel is szolgálatul — a stefansöldi önk. tüzoltó-testület.

*** Az iskolai előadások városunkban szept. 16-án, hétfőn veszik kezdetüket.** A vörheny betegség nem csak szünőben van, de tényleg már nem is fordult elő e nemű betegései az utóbbi napokban. Hanem azért jó lesz a szükséges óvrendszabályokat még megtartani, mert elhanyagolása esetén, ha mégis fordulna elő néhol vörheny betegség, könnyen megint elharapóznának. Különösen a szülők figyelmebe ajánljuk és magának az illetékes hatóságnak is, hogy gondjuk legyen a szükséges óvrendszabályok megtartására.

*** Kimutatás a török becsői önk. tüzoltó-egylet által 1889 augusztus 12-én megtartott táncszünet alkalmával befolyt felüljuttatásokról:** Bizek Ármin 3 frt, Breitner József 2 frt, Böhm Ferencz 50, id. Bizony Fer. 50, ifj. Bizony Ferencz 50 kr., id. Dekker Bándor 1 frt, Gotescha Lajos 1, Gavrilovits Sándor 1 frt, Garai Izsó 50 kr., Joanovits Velisláv 50 kr., Kiss Vidor 1 forint, Dr. Kaczander Ármin 1 frt, Köller Rezső 50, Károlyi Miklós 50, Kreuzperger Lajos 50, Kropf Ödön 20, Loga Szilárd 50 kr., Müller Lajos 3 frt, Magner József 10 kr., Ortel József 1, Popovits Paja 1, Petrovits Józsa 1 frt, Perisics Zoltán 50 kr., Pulay Román 50 kr., Rohoney Gida 5 forint, Rankovits István 1 frt 50 kr., Rehak Béla 50, Rankovits Miso 50, Rozenberg Adolf 50, Rónai Ödön 10 kr., Steingaszner Kálmán 5 frt, Schwarz Lajos 3 frt, Sebestyén Pál 2 frt, Staits György 50, Szavits Gerő 50, Sátor Ignác 50, Simonyi István 20 kr., Tallian Emil 1 frt 50 kr., Török Antal 50, Tomanczka József 20, Urbán Péter 50 kr., Walder

Armin 1 frt, Várkonyi Béla 50, Zódi György 50 kr., Bonnax Sándor püspök temetésére induló n. becskeréki küldöttség 14 frt. — Fogadják a nagylelkű adakozók legmelyebb köszönetünket és hálánkat! — Török-Becse, 1889 aug. 12. A parancsnokság nevében: Krecskay Imre, pénztárnok helyettes. Cicatricis István, segédtsz. Bizek Ármin, karparancsnok.

*** Díjtekvés.** Pancsován a „Wiedmann“-féle nyári helyiségben szeptember hó elsején díjtekvés rendeztetett, mely alkalommal 8 díj került elosztás alá. Az 1. díjat (2 aranyt) 15 bábbal nyerte Uzbasich Gájo szolgabíró, a 2-at (20 frankos arany) szintén 15 bábbal Horváth Zsigmond t. szolgabíró, a 3-at (1 darab 10 frankos arany, 1 drb 2 és 1 drb 1 ezüst forint) 13 bábbal Mayer Adam magánzó, a 4-et (egy arany) Korszós Elemér ügyvédjelölt, az 5-et (egy 10 frkos arany) Fa István ref. lelkész, a 6-at (3 ezüst frtos) Radda Frigyes gyógyszerész, a 7-et 2 ezüst forint) Kálmán Imre szolgabíró és végül a 8-at (egy ezüst forint) Molnár Ferenc tanár. — A szerencsésen végződött díjtekvést, mint tudósítónk értesít, kiválóan ki-virradtig tartó táncmulatság követte.

*** Még egyszer a becskeréki utcák.** Több ízben tapasztaltuk, hogy egyes házak előtt a járdán vágatják a tüzelőfát, elzárva a közlekedés elől az utat. Felhívjuk e körülmenyre a hatóság figyelmét, mert tudunkkal ez nincs is megengedve és a járda nem erre való, hogy ott tüzfát fűreszeljenek és hasogassanak, hanem az utcai közlekedés fentartására. Némelyek nem törődnek ezzel, hanem a rendes kövezett járdáról ily módon leszorítják a sárba a járó kelőket; hadh lubiczkoljanak ott. Jó volna, ha az illetékes hatóság nem csak figyelmeztetné arra az egyes házigazdákat, hogy ez nem szabad, hanem szükség esetén meg is büntetné az illetőket. Ez az egyik. — A másik, a miről meg akarunk emlékezni, az, hogy némely helyeken valóságos uzussá vált, hogy az összetört útveket, cserépeket kidobják nem is az utcárokba, hanem magára a járdára. Ez veszélyes főleg este, mikor a híres becskeréki lámpák csak alig pislognak, s a ki meztaláb jár, de még a cipőben, eszmában járók is, könnyen megvághatják lábukat. Azt hisszük, hogy egy kis erély nem ártana az ilyen házigazdákkal szemben. Megkívánja ezt már maga a városi közbiztonság is. — Ajánljuk e tényeket a városkapitány figyelmébe.

*** Nem titok többé a nők életkora.** Küzdy Árpád és Molnár Gyula erdészakadémusoknak lapunk mult számában közölt levelére a következőket válaszolhatom. Az általuk említett harmadik módszer, hogy a leghelyesebb, azt én levelük vétele előtt is ép úgy tudtam, mint ők, de tudtam azt is, hogy a többi módszerekhez képest ez a kevésbé olcsó; s ha valaki komolyan érdeklődik valamelyik nő, pl. imádotja életkora iránt s komoly szándékot táplál az iránt, az meg is fogja tenni az ajánlott eljárást, t. i. be fogja szerezni az anyakönyvi kivonatot abban az esetben, ha a nőcske kissé vénecske. De nem mindenki e czéltől kívánja tudni, sőt gyakorta csak merő kíváncsiságból, és erre a czélra ajánlatos lapunk 33. számában közölt eljárás, a mi mindenesetre egyszerűbb és nem oly hosszadalmas, mint a Gösz ur által ajánlott módszer. Hogy ezen módszer sem teljesen tökéletes, azt beismerem, de legalább megközelítő. — Ama bizonyos matematikus.

*** Új mosó és tisztító intézet nyílt meg városunkban a kigyó-utczában 25. sz. alatt Breuer Mór czég alatt.** Ilyen sem volt még Becskereken; kíváncsiak vagyunk rá, hogy tud-e majd existálni, mert ilyen kisebb vidéki városban rendesen otthon mosatnak, vagy a megszokott mosónéval dolgoztatnak. Ezeket most veszély fenyegeti e czég részéről.

*** Hivatalos jelentés f. évi augusztus hóban észlelt közegészségügyi viszonyokról.** — Városunk lakosságának száma körülbelül 20.000. — Az összes elhaltak száma 86 a következő halálokokkal: Ragályos és járványos betegségek: Vörheny 25, hasihagymáz 1. A járványragályzó kórok közül járványos jellegű volt vörheny. Egyéb betegség: Vele-született gyengesség 7, ránggörcs 5, tüdőlob 1, tüdőlegdag 1, tüdőgümőkór 3, szerviszv-baj 2, bélhurut 20, hashártyalob 1, heveny-veselob 1, aggkór, hörghurut 2, görvélykór 3, agyburoklob 3 stb. — Születés augusztus hóban 72 jelentetett be. — Az egészségügyi viszonyok kedvezőlenebbek mint az előbbi hónapokban és a mult év megfelelő hónap-

jaiban, mert míg egyrészt a váltóláz oly nagy mérvben és makacsággal lépett fel, a melyben már évek óta nem fordult elő, továbbá a meleg évszakban ugys minden esztendőben nagyobb számban előforduló belhurut nem csak feltűnő nagyobb számmal lépett fel mint más kór, hanem a jelentés hónapban 20 áldozatot is követelt, másrészt pedig a vörheny járványos fellépése a jelentés hónapban, mely nem oly annyira tulnyomó számban, mindinkább igen súlyos tünetekkel és következményekkel lép fel, úgy hogy a jelentés hónapban vörheny következtében megbetegültek eddig már 30° meghalt. — Nagy-Becserek, 1889 szept. 4. Dr. Haidegger Lajos, vár. főorvos.

*** Tartós gyógyszerik.** Fájdalmas eszű-nál a derék, testreszek és a forgó köszvényes bántalmainál a „Moll-féle francia borszesz és só“-val való bedörzsölés kiválóan használható. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és es. k. udv. szállító által, Bécs I. Tuchlauben 9. — Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérénd az ő gyári jelvényével és aláírásával.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Előfizetési felhívás. „A rokonság és sógorság ágainak és izének számítása, tekintettel a magyarországi törvényesen bevett és elismert összes vallásfelekezetek jogviszonyaira“ című művemre.

Tapasztalván, hogy úgy az egyházi, mint a világi férfiak közül sokan mily kevésbé vannak tisztában a rokonság és sógorság ágainak, izének számításával; tudván másoldalról azt, hogy mai napig még nincsen könyv, mely e kérdést teljes egészében felölelné s azt kimeríteni igyekeznék; elhatároztam magam egy ilyen műnek megírására, mely kellő történelmi levezetés s minden szükséges idevágó tudnivalónak ábrákkal támogatása után nem egy felekezet, de a magyarországi összes bevett és elismert vallásfelekezetek, tárgyunkra tartozó egyházi és polgári törvényeken alapuló szabályaival ismertessen meg bennünket.

Művem készítésénél minden általam ismert és szükségesnek látott magyar, latin, német és angol nyelvű forrást felhasználtam; sokat kérdezősködtem tárgyamat illetőleg levélileg az egyes felekezetek nagyobb gócz-pontjain, s így igyekeztem munkámat lehető széles alapra fektetni. Kezességük erről a következő tartalomjegyzék:

Első rész. Alapvető ismeretek. Szólok e részben a rokonság, közös törzs, rokonsági ágak és izek, családifák, a sógorság fogalmáról; ismertetem a rokonsági és sógorsági viszonyt jelző magyar szavakat; beszélek a rokonságról és sógorságról, mint házassági akadályról; előadom a rokonsági és sógorsági tiltott fokozatok fejlődésének történetét, tekintettel a római törvényre, a római jog szabályaira, a kereszténykor császárok törvényeire, rendeleteire, a római kath. kánonjog törvényeire, rendeleteire, a zsinatok határozataira, egészen a római kath. egyháznak a IV. lateráni zsinatban elért végmegállapodásáig, — tekintettel levén a lelki rokonság, az utáztott vagy polgárjogi rokonság, az utáztott sógorság szabályaira, valamint az egyházi atyák idevonatkozó nézeteire is.

Második rész. A rokonsági és sógorsági izek számítása. E részben mindenütt ábrákkal illusztrálva kimutatom a rokonsági ágak és izek római jog és kánonjog szerinti számítását; ugyancsak ábrákkal illusztrálom az első részben ismertetett rokonsági és sógorsági viszonyt jelző magyar szavakat; fejtegetem a mostohaszülők és mostohagyermek és mostohatestvérek közötti viszonyt; elötüntetem a többszörös rokonság, valamint az együttes rokonság és sógorság eseteit, a görög-keleti egyházban ismert másod- és harmadrendű sógorságot, — majd a rokonsági és sógorsági nevek szerinti teljes terjedelemben összegezem a rokonsági és sógorsági ágak és az izek ötödizig való számítását.

Harmadik rész. Magyarországi egyházi jogi viszonyok a házassági tiltott fokozatok tekintetében. E részben kellő történelmi bevezetés s minden, hazánkban törvényesen bevett és elismert vallásfelekezet rokonsági és sógorsági tilalmainak rövid feltüntetése után sorban előveszem:

- a) az ev. reformátusok és az ágost hitv. evangélikusok és az unitáriusok,
 - b) a római katolikusok,
 - c) a görög-keletiek,
 - d) a görög-katolikusok,
 - e) és az izraeliták felekezeteit s részletes bevezetés után mindeniknél kimutatom, hogy azon egyházban
1. mely rokonoknak és sógoroknak nem lehet semmi föltétel alatt sem egybekelniük?

2. mely rokonok és sógorok nyerhetnek az egybekeléshez dispensációt?

3. mely rokonok és sógorok kellehetnek egybe dispensáció nélkül is?

A görög keletiekénél természetesen az ő hét izig való számításokat követem. — s e részben is újra minden tételt ábrákkal illusztrálván különös súlyt helyezek a dispensációk kérésének módozataira.

Végül a vegyes házások rokonsági és sógorsági összeköttetéséről és a büntető-törvénykönyvnek tárgyra vonatkozó szabványairól beszélek.

Mint látható, művem valóban felölel s részletesen ki is fejt minden e tárgyra tartozó kérdést. Oda törekedtem, hogy hasznos segédkönyv legyen e mű minden vallásfelekezetünk lelkésze, és egyszersmind a világiak, a bírák, az ügyvédek kezében. E végre úgy egész előadásomban, mint ábrámban is teljes világosságra törekedtem.

A mű előfizetési ára 1 frt. Az előfizetési pénzeket kérem hozzám f. évi szeptember hó 30-ig (Debreczen, Fűvészkert-utca 1079.) beküldeni s én a művet t. előfizetőimnek f. évi november 10. utáni napokban bérmentve postán megküldendem.

A pártfogást, az anyagi támogatást tisztelettel kérem, vagyok Debreczen 1889. augusztus 31.

Csiky Lajos, ev. ref. theol. tan.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztav.

Előfizetési felhívás

„TORONTÁL”

1889-ik évi IV-ik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtegyék sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek egyszerű postátalványval a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyv- és könyvnyomdájába) ezimzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

A „Torontál” kiadóhivatala.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztr.-magyar államvasut-társaság.)
A szab. osztr.-magyar államvasut-társaság vonalain augusztus hó 1-ével életbe léptetett új menetárakat illetőleg a közönség körében elterjedt többrendbeli tévedések eloszttása czéljából figyelmeztetük a közönséget, hogy a menetdíjak Budapest és Bécs között Marcheggén át, továbbá Budapest és Szeged között Keeskenyén át teljesen egyenlők a m. kir. államvasutak zónadíjszabása szerinti menetáruival és hogy valamennyi menetjegyek árai általában megfelelően mérsékeltek.

Az új menetárak a következők és pedig:

Futárvonatok:	
	I. oszt. II. oszt. III. oszt.
Budapest—Bécs	9.60 7.80 4.80
„ — Pozsony	8.40 6.90 4.20
„ — Szeged	8.40 6.60 —
„ — Temesvár	13.90 10.20 —
Személyvonatok:	
Budapest—Bécs	8.— 6.30 4.—
„ — Pozsony	7.— 5.60 3.30
„ — Szeged	7.— 5.30 3.50
„ — Temesvár	11.40 8.30 5.70

NYILTTÉR.

(Az o. rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget a szerk.)
Az egyet. orvostudományok tudora

dr. Kovács I.

nő- és gyermek-gyógyász, gégesz.

rendel 2—4

lakása ideiglenesen:

Füzteza Freund-fele haz.

Hirdetések.

349. szám b. v. 1889. (314—111)

Lázity szül. Duin Jelena arasi lakosné részére Petrovicsán Milan arasi lakos ellen mai napon megtartott árverés sikert nem eredményezvén, közhírré tétetik, hogy lovak, kocsik és lószerszám f. é. szeptember hó 26-án d. u. 2 órakor az arasi község háznál bíróság el fognak adatni.

Kelt Török-Becsen, 1889. szeptember hó 2-án. — Rankovits István, kir. bir. végrehajtó.

